

Briselē, 21.12.2020.
COM(2020) 778 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par informācijas, kas izgūta no sodāmības reģistra, apmaiņu starp dalībvalstīm,
izmantojot Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu (*ECRIS*)**

{SWD(2020) 378 final}

1. Ievads

Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas (*ECRIS*) mērķis ir uzlabot iedzīvotāju drošību ES brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, nodrošinot dalībvalstīm iespēju efektīvi apmainīties ar informāciju par iepriekšējiem notiesājošiem spriedumiem krimināllietās, kurus pieņēmušas krimināltiesas ES. *ECRIS* darbu sāka 2012. gada aprīlī. Tās darbību regulē Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmums 2009/315/TI par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm¹ un Padomes 2009. gada 6. aprīļa Lēmums 2009/316/TI par Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas izveidi².

Komisija 2017. gada 29. jūnijā pieņēma savu pirmo statistikas pārskatu saskaņā ar 7. pantu Padomes Lēmumā 2009/316/TI, tajā aptverot laikposmu no 2012. gada aprīļa līdz 2016. gada 31. decembrim.³

Šis ziņojums ir Komisijas otrais statistikas pārskats par tādas informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, izmantojot *ECRIS*, kas iegūta no sodāmības reģistriem. Tā mērķis ir informēt par dalībvalstu veikto apmaiņu atbilstību *ECRIS* tiesiskajam regulējumam un apzināt problēmas attiecībā uz sistēmas efektivitāti, lai varētu situāciju uzlabot. Komisija saglabā tiesības veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis izpilda šos juridiskos pienākumus, kā noteikts Pamatlēmumā 2009/315/TI.

1.1. *ECRIS* statistika

Šajā ziņojumā sniegts pārskats par *ECRIS* izmantošanu kopš **2017. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 31. decembrim, īpašu uzmanību pievēršot 2019. gadam**. To papildina Komisijas dienestu darba dokuments SWD(2020) 378 (tālāk tekstā “SWD”). Daži ziņojumā sniegtie statistikas dati dod vispārēju pārskatu par *ECRIS* astoņu gadu darbības periodu kopš tās darbības sākuma 2012. gada aprīlī. Tomēr salīdzinošie statistikas dati par visām dalībvalstīm un atsevišķu dalībvalstu statistikas tabulas (sniegtas SWD 3. iedaļā) aptver tikai to apmaiņu, kas *ECRIS* sistēmā veikta 2017.–2019. gadā. Attiecīgā gadījumā par atskaites punktu tika izmantota 2016. gada statistika. Ziņojumā iekļauti arī dati par Apvienoto Karalisti kā ES dalībvalsti līdz 2019. gadam.

Ziņojuma pamatā ir statistika, ko sistēma ir ģenerējusi automātiski un ko dalībvalstis ir nosūtījušas Komisijai. No 233 statistikas rādītājiem, kas noteikti attiecībā uz *ECRIS*, tika nolemts publicēt tikai visbūtiskāko un nozīmīgāko informāciju. Turklāt dalībvalstīm tika lūgts paziņot statistiku par to, cik daudz notiesājošu spriedumu par citu dalībvalstu valstspiederīgajiem (citu ES dalībvalstu pilsoņiem) tika pieņemti to teritorijā, lai varētu sniegt pārskatu par paziņošanas procedūras īstenošanu. Ziņojumā ir ietverti no 23 dalībvalstīm⁴ saņemtie dati par notiesājošiem spriedumiem.

1.2. *ECRIS* sistēmas vispārīgie principi

¹ OV L 93, 7.4.2009., 23. lpp., kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu (ES) 2019/884, OV L 151, 7.6.2019., 143. lpp.

² OV L 93, 7.4.2009., 33. lpp. Šis lēmums tiks aizstāts ar Direktīvu (ES) 2019/884 attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, ar 2022. gada 28. jūniju.

³ COM(2017) 341 final; SWD(2017) 242 final.

⁴ Komisija nesaņēma datus no Kipras, Grieķijas, Dānijas, Lietuvas un Slovēnijas.

ECRIS pamatā ir decentralizēta sistēma, kurā sodāmības reģistru informācijas apmaiņa notiek elektroniski un vienīgi starp dalībvalstu centrālajām iestādēm.

Katrai dalībvalstij, kurā notiesāts citas dalībvalsts pilsonis, ir pienākums, izmantojot *ECRIS*, pēc iespējas drīzāk paziņot attiecīgajai dalībvalstij (tālāk tekstā “valstspiederības dalībvalsts”) visu informāciju, kas saistīta ar notiesājošo spriedumu (**paziņojumi par jauniem notiesājošiem spriedumiem**), un visus turpmākos informācijas atjauninājumus (**paziņojumi par informācijas atjauninājumiem**).

Tādējādi valstspiederības dalībvalsts uztur centrālo repozitoriju par visiem notiesājošajiem spriedumiem, ko krimināltiesas citās ES dalībvalstīs pieņēmušas lietās pret tās valstspiederīgajiem, papildus visiem notiesājošajiem spriedumiem, kuri pieņemti šajā attiecīgajā dalībvalstī. Valstspiederības dalībvalstij tad ir pienākums uzglabāt un atjaunināt visu informāciju, kas saņemta, izmantojot *ECRIS*, un iesniegt pilnīgu sodāmības reģistru informāciju (**atbildēs uz lūgumiem**), kad to lūdz cita dalībvalsts (**lūgumi sniegt informāciju**), īsā termiņā, t. i., 10 vai 20 dienās⁵.

2. *ECRIS* sistēmā veikto apmaiņu raksturojums skaitļos

2.1. Savienotās dalībvalstis

ECRIS ir decentralizēta sistēma, kurā visām dalībvalstīm vajadzētu būt savstarpēji savienotām. Var uzskatīt, ka dalībvalsts ir pievienojusies *ECRIS*, ja tā apmainās ar sodāmības reģistru informāciju vismaz ar vienu citu savienoto dalībvalsti. **Pašlaik *ECRIS* ir pievienojušās visas dalībvalstis**, un tās apmainās ar sodāmības reģistru informāciju **vidēji ar 24 citām dalībvalstīm**.⁶

Kopējais iespējamo savstarpējo savienojumu skaits ir 756 ($27 * 28$)⁷. Lai gan visas dalībvalstis tagad ir pievienojušās *ECRIS*, **tikai viena dalībvalsts (Spānija) faktiski apmainās ar informāciju ar visām pārējām, izmantojot *ECRIS***. Lielākajai daļai dalībvalstu joprojām trūkst viena vai divu savstarpēju savienojumu.

ECRIS sistēma sāka darbu 2012. gadā kopumā ar 173 no 756 savstarpējiem savienojumiem, kas būtu iespējami (ja visas 28 dalībvalstis būtu savstarpēji savienotas). Līdz 2019. gada beigām bija izveidoti **670 savstarpējie savienojumi**, kas veido **90 % no kopējā iespējamo savstarpējo savienojumu skaita**.⁸

Neraugoties uz to, galīgais mērķis vēl nav pilnībā sasniegts, jo ne visas dalībvalstis ir savienotas ar visām pārējām dalībvalstīm un apmainās ar tām ar informāciju, izmantojot *ECRIS*.

2.2. Kopējais nosūtīto ziņojumu skaits

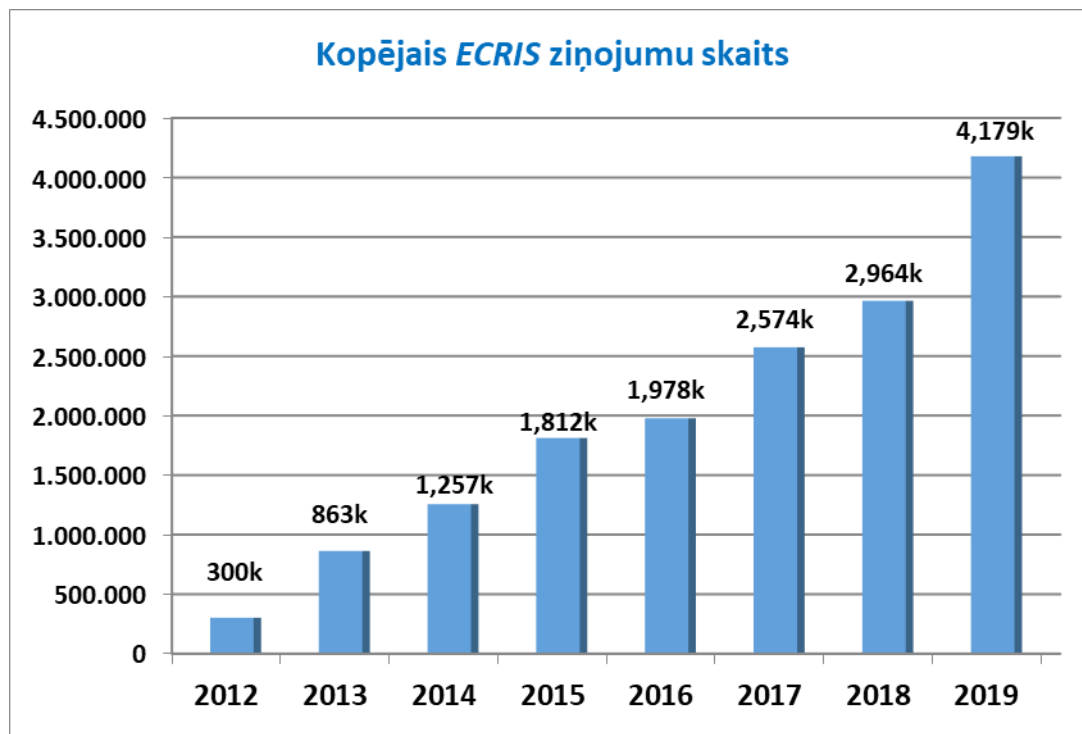
⁵ Detalizētu aprakstu par vispārīgiem principiem, ko piemēro informācijas apmaiņai *ECRIS* sistēmā, skatīt SWD 1. iedaļā.

⁶ Informāciju par pievienošanās *ECRIS* tīklam vēsturi skatīt SWD 2.1. iedaļā.

⁷ Šajā rādītājā ņemtas vērā 28 dalībvalstis.

⁸ Savstarpējo savienojumu skaita progresu gadu gaitā skatīt SWD 2.1. iedaļā.

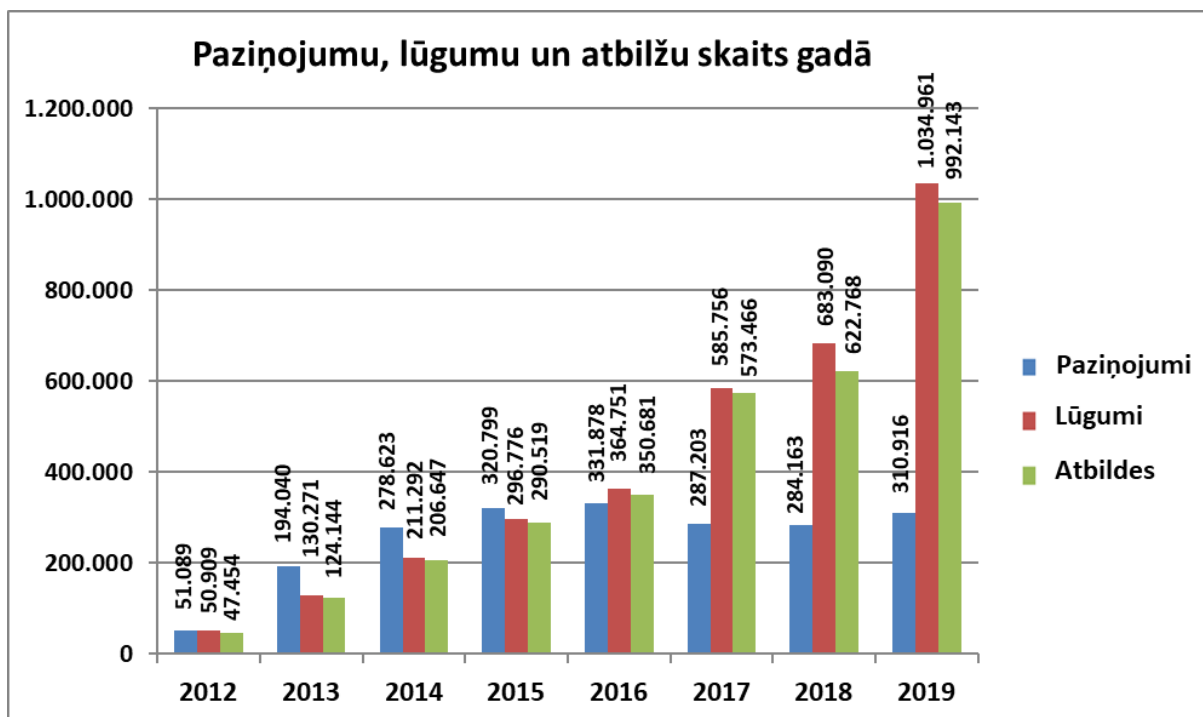
Tālāk dotajā diagrammā ir parādīts starp savienotajām dalībvalstīm gada laikā nosūtīto ziņojumu skaita straujais pieaugums laikposmā no *ECRIS* darbības sākšanas 2012. gada aprīlī līdz 2019. gada 31. decembrim. Jāatzīmē, ka 2012. gadā bija tikai astoņi darbības mēneši.



No 2 miljoniem ziņojumu, kas tika nosūtīti starp visām savstarpēji savienotajām dalībvalstīm 2016. gadā, šis skaits **2019. gadā** pieauga gandrīz līdz **4,2 miljoniem** kopumā un **vidēji 348 000 ziņojumiem mēnesī**. Šajā apjomā ietilpst visu veidu ziņojumi — paziņojumi, informācijas atjauninājumi, lūgumi, atbildes, noraidījumi, citas atbildes, papildu informācijas apmaiņa utt.

Tālāk dotajā diagrammā ir parādīta tendence attiecībā uz paziņojumu, lūgumu un atbilžu uz lūgumiem skaitu astoņos *ECRIS* darba gados. Tajā ir ņemti vērā tikai paziņojumi par jauniem notiesājošiem spriedumiem, neietverot informācijas atjauninājumus. “Atbildes” ietver atbildes uz lūgumiem, lūgumu noraidījumus un citas atbildes⁹.

⁹ Citas atbildes ir, piemēram, atbildes par vairākām atrastām personām vai par to, ka persona nav tās dalībvalsts valstspiederīgā, kurā iesniegts lūgums, utt.



Pēdējos trīs gados ir **radikāli mainījušās proporcijas starp paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem, lūgumu un atbilžu uz lūgumiem skaitu**. 2016. gadā katrā no šīm trim kategorijām šī proporcija bija gandrīz vienāda un šis skaits attiecīgi sasniedza aptuveni 350 000 gadā katrā kategorijā. 2019. gadā lūgumu sniegt informāciju skaits un attiecīgais atbilžu uz lūgumiem skaits vairāk nekā trīs reizes pārsniedza paziņojumu skaitu.

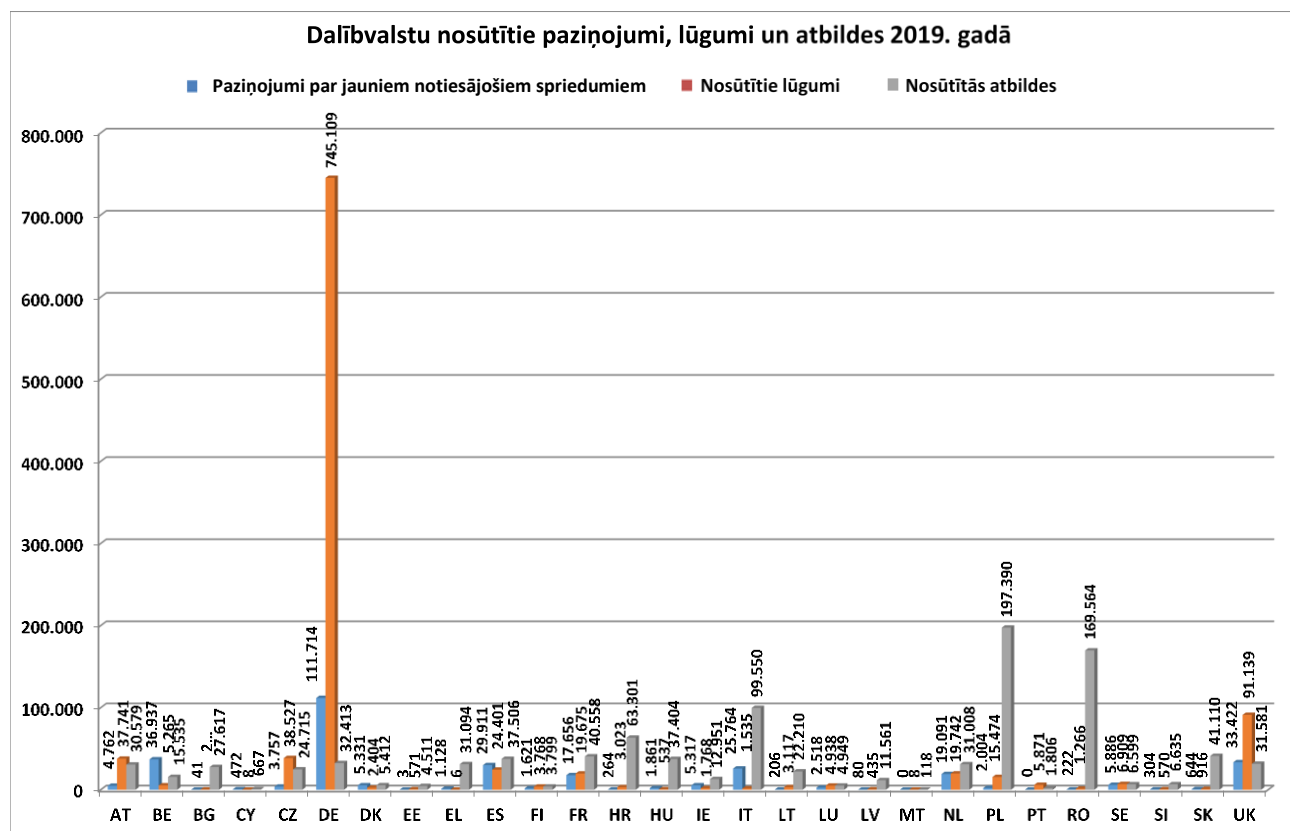
2017. gadā **paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem skaits samazinājās** un līdz 2019. gadam saglabājās aptuveni 310 000 līmenī. Šī lejupvērstā tendence ir pārsteidzoša, ņemot vērā augošo savstarpējo savienojumu skaitu dalībvalstu starpā. Kā norādīts 2.4. iedaļā tālāk tekstā, dažām dalībvalstīm bija problēmas paziņot par visiem jaunajiem notiesājošajiem spriedumiem.

Turpretī **lūgumu sniegt informāciju un ar tiem saistīto atbilžu skaits kopš 2017. gada ir trīskāršojies**, un 2019. gadā tas **sasniedza 1 miljonu** katrā no šīm kategorijām. Šis **ārkārtīgais lūgumu sniegt informāciju skaita pieaugums** ir galvenokārt saistīts ar **pārmaiņām ECRIS izmantošanā**, jo šī sistēma vairs netiek izmantota galvenokārt saistībā ar kriminālprocesu, bet arvien vairāk arī citiem mērķiem, kas nav saistīti ar kriminālprocesu. Sīkāku izklāstu skatīt 2.8. iedaļā. Tā ir arī pozitīva zīme, ka dalībvalstīs aug informētība par to, cik svarīgi ir izmantot ECRIS informācijas lūgšanai kriminālprocesos, lai varētu ņemt vērā iepriekšējus notiesājošus spriedumus saskaņā ar Pamatlēmumu 2008/675/TI¹⁰.

2.3. Paziņojumu, lūgumu un atbilžu skaits pa dalībvalstīm

¹⁰ OV L 220, 15.8.2008., 32. lpp.

Tālāk dotajā diagrammā ir parādīts paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem, lūgumu sniegt informāciju un atbildžu skaits visām 2019. gadā savstarpēji savienotajām dalībvalstīm¹¹.



Līdzīgi kā iepriekšējos gados, visaktīvākās dalībvalstis šo trīs veidu ziņojumu kopējā apjoma ziņā ir šeit tālāk norādītās valstis.

2017. gads		2018. gads		2019. gads	
Visaktīvākās dalībvalstis, proti, tās, kuras nosūta vislielāko skaitu šo trīs veidu ziņojumu					
DE	32,2 %	DE	33,7 %	DE	38,0 %
UK	9,3 %	UK	8,4 %	PL	9,2 %
PL	7,3 %	PL	6,5 %	RO	7,3 %
RO	7,2 %	RO	6,1 %	UK	6,7 %
IT	4,8 %	IT	5,8 %	IT	5,4 %

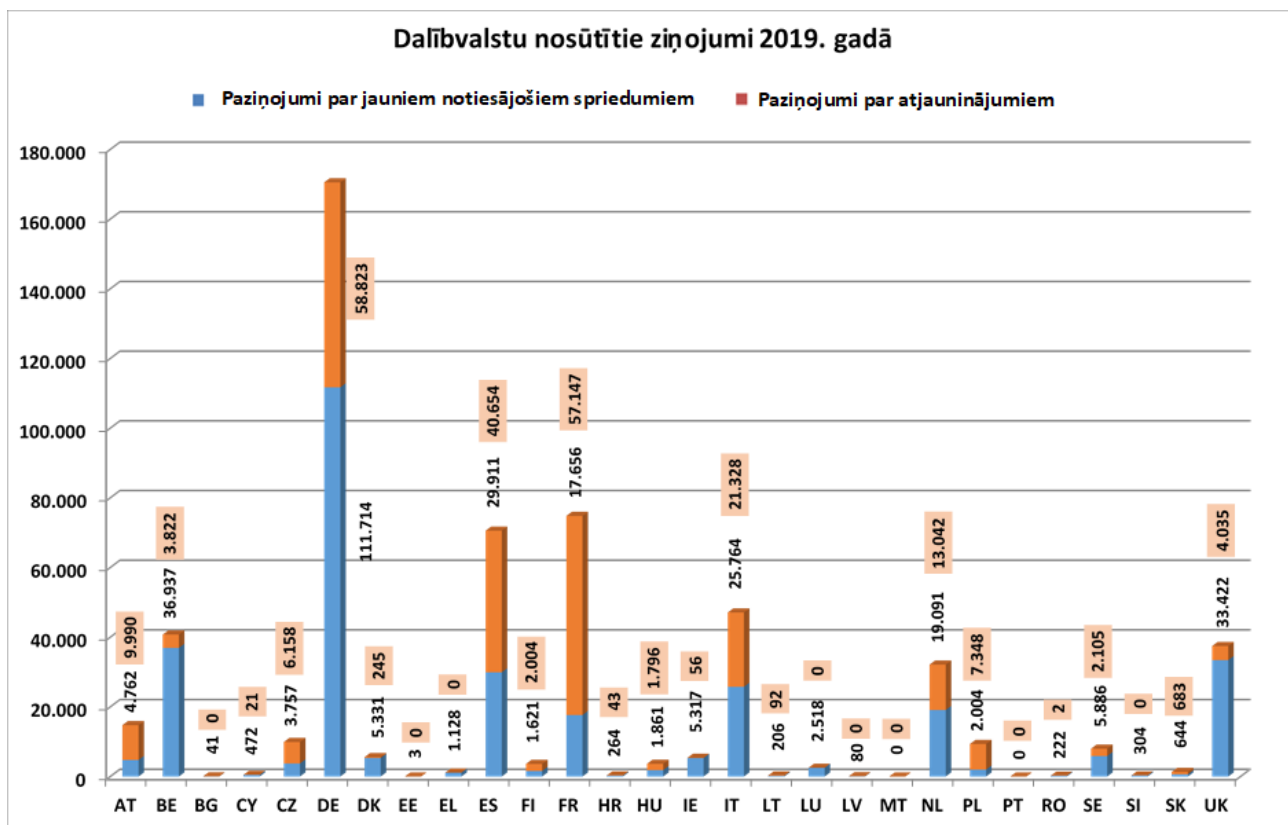
Šie skaitļi parāda **būtiskas atšķirības dalībvalstu starpā attiecībā uz darbībām ECRIS sistēmā un darba slodzi.**

¹¹ Datus par 2017. un 2018. gadu skatīt SWD 2.2. iedaļā.

Dažas dalībvalstis **lūdz informāciju ievērojami biežāk, nekā tām lūdz** sniegt informāciju — piemēram, Vācija (745 000 lūgumi nosūtīti, 32 400 lūgumi saņemti), Apvienotā Karaliste (91 000 nosūtīti, 31 500 saņemti) un Čehija (38 500 nosūtīti, 24 700 saņemti). Citas dalībvalstis saņem **lielu daudzumu lūgumu**, bet pašas nosūta mazāk lūgumu — piemēram, Polija (sniegtas 197 300 atbildes, nosūtīti 15 400 lūgumi), Rumānija (170 000 pret 1200), Itālija (99 500 pret 1500), Horvātija (63 300 pret 3000), Slovākija (41 000 pret 900), Ungārija (37 400 pret 500). Dažas citas dalībvalstis **nosūta lielu daudzumu paziņojumu** par jauniem notiesājošiem spriedumiem noziedzīga nodarījuma izdarītāju valstspiederības dalībvalstīm, bet pašas nosūta mazāk lūgumu — piemēram, Beļģija (nosūtīti 36 300 paziņojumi, nosūtīti 5200 lūgumi), Itālija (25 700 paziņojumi, 1500 lūgumi).

2.4. Paziņojumi

Tālāk dotajā diagrammā ir attēlots visu to paziņojumu skaits, kurus visas savstarpēji savienotās dalībvalstis izsniegušas 2019. gadā, sadalījumā pa paziņojumiem par jauniem notiesājošiem spriedumiem un paziņojumiem, ar ko atjaunina iepriekš nosūtītus paziņojumus¹².



Nosūtīto paziņojumu skaits ievērojami atšķiras starp dalībvalstīm, svārstoties no gandrīz 112 000 paziņojumiem (DE) līdz 0 paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem (MT, PT) gadā. Šo atšķirību analīzē ir jāņem vērā galvenokārt divi faktori — valsts lielums un citu dalībvalstu valstspiederīgos (citu ES dalībvalstu pilsoņus) notiesājošu spriedumu skaits¹³.

¹² Datus par 2017. un 2018. gadu skatīt SWD 2.3. iedaļā.

¹³ Skatīt Eurostat statistiku vietnē https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Non-national_population_by_group_of_citizenship_1_January_2019.png.

Visaktīvākās dalībvalstis paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem nosūtīšanā bija dalībvalstis, kas norādītas nākamajā tabulā.

2017. gads		2018. gads		2019. gads	
Visaktīvākās dalībvalstis, proti, tās, kas nosūta visvairāk ziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem					
DE	34,5 %	DE	32,6 %	DE	35,9 %
BE	12,9 %	BE	14,0 %	BE	11,9 %
ES	10,4 %	ES	11,5 %	UK	10,7 %
UK	9,3 %	NL	9,6 %	ES	9,6 %
NL	7,5 %	IT	8,4 %	IT	8,3 %

Ja ņem vērā visus nosūtītos paziņojumus, tostarp paziņojumus par informācijas atjauninājumiem, pirmajā vietā joprojām ir Vācija, bet pārējais sarindojums ir citāds.

2017. gads		2018. gads		2019. gads	
Visaktīvākās dalībvalstis, proti, tās, kas nosūta visvairāk ziņojumu par visiem notiesājošiem spriedumiem					
DE	31,9 %	DE	31,5 %	DE	40,8 %
ES	16,2 %	ES	19,2 %	FR	17,9 %
BE	9,4 %	IT	16,2 %	ES	16,9 %
FR	7,5 %	FR	14,3 %	IT	11,3 %
UK	7.4 %	BE	10.1 %	BE	9.7 %

Paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem un paziņojumu par informācijas atjauninājumiem proporcija 2019. gadā bija attiecīgi **58 % un 42 %**. Tajā gadā kopumā tika nosūtīti **230 000 paziņojumu par informācijas atjauninājumiem**¹⁴. Ir vērts norādīt, ka pirms 2017. gada informācijas atjauninājumi veidoja tikai aptuveni ceturto daļu no visiem paziņojumiem. Pašreizējais **ievērojamais informācijas atjauninājumu pieaugums** attiecībā uz daudzām dalībvalstīm būtu jāuzskata par pozitīvu zīmi, ka ir palielinājusies to izpratne par to, cik svarīgi ir paziņot par sākotnējo paziņojumu vēlākām izmaiņām.

Proporcija starp paziņojumiem par jauniem notiesājošiem spriedumiem un informācijas atjauninājumiem dalībvalstu starpā būtiski atšķiras — dažās valstīs informācijas atjauninājumu skaits trīskārt pārsniedz paziņojumu skaitu (piemēram, FR, PL) vai divkārt pārsniedz paziņojumu skaitu (piemēram, AT, CZ), citās paziņojumu skaits abās šajās ziņojumu kategorijās ir gandrīz vienāds (piemēram, ES, NL, IT, HU, FI, SK), bet vēl citās atjauninājumi veido tikai nelielu daļu no visiem paziņojumiem (piemēram, CY, DK, IE, RO). Vācijā, Francijā un Spānijā, kuras nosūtīja visvairāk paziņojumu, informācijas atjauninājumu kopējais apjoms bija attiecīgi aptuveni 34 %, 76 %, 57 % no visiem to 2019. gadā nosūtītajiem paziņojumiem.

¹⁴ Sīkāku informāciju skatīt SWD 2.3. iedaļā.

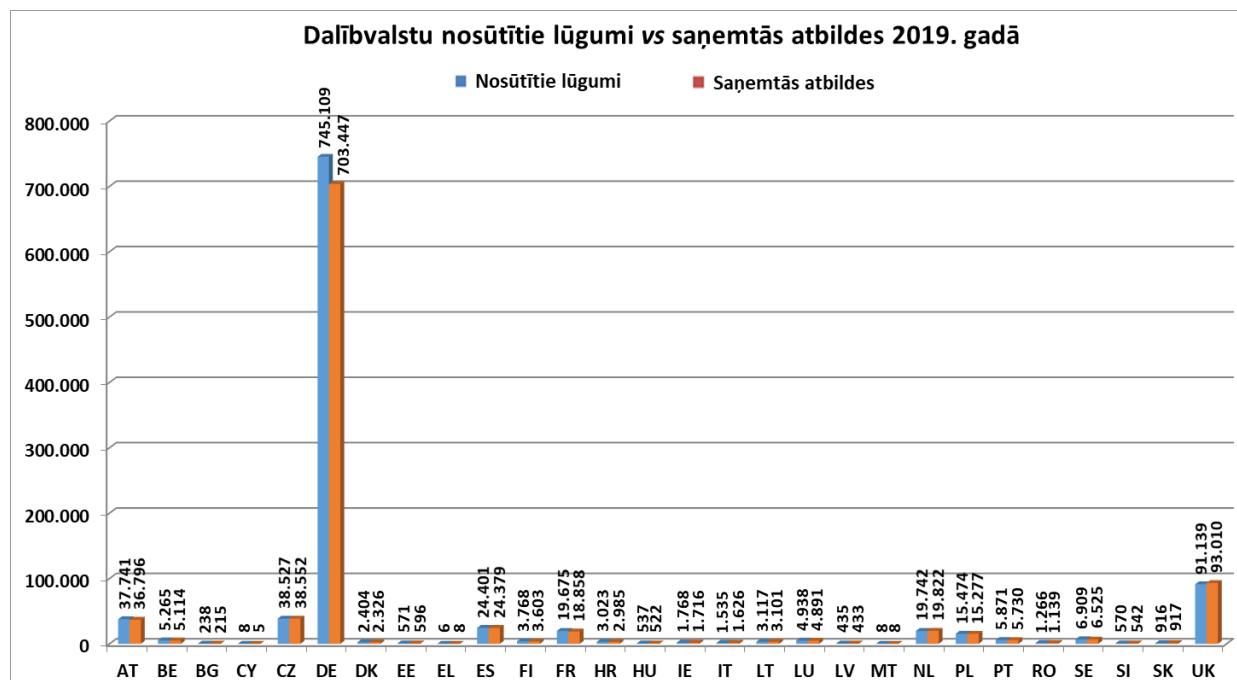
Pirmajā statistikas pārskatā tika konstatētas divas būtiskas problēmas: i) daudzas dalībvalstis **vispār nesūta paziņojumus par jauniem notiesājošiem spriedumiem vai tos sūta nelielā apjomā**, un ii) daudzas dalībvalstis **vispār nesūta informācijas atjauninājumus** par iepriekš nosūtītajiem paziņojumiem **vai tos sūta nelielā apjomā**. Šīs divas problēmas uzrāda arī detalizētā statistikas datu analīze par 2017.–2019. gadu. Tomēr šoreiz šīs problēmas ir vēl izteiktākas, jo tās skar lielāku skaitu dalībvalstu.

Pirmkārt, daudzas dalībvalstis **vispār nesūta paziņojumus par jauniem notiesājošiem spriedumiem** (PT 2019. un 2018. gadā, MT 2019. un 2017. gadā, EE 2018. gadā, EL 2017. gadā) **vai** šādus paziņojumus **sūta nelielā apjomā** attiecībā uz tajās esošajiem citu ES dalībvalstu pilsoņiem un notiesājošo spriedumu skaitu (BG, EE, IE, LT, LU, NL, RO 2019. gadā; BG, IE, LU, LT, RO, SI, SE, MT, EL, UK 2018. gadā; BG, EE, IE, LT, LU, RO, SI, SE, PT, UK 2017. gadā). **Tā rezultātā šie nepaziņotie notiesājošie spriedumi netika reģistrēti attiecīgajā(-ās) valstspiederības dalībvalstī(-īs).**

Otrkārt, daudzas dalībvalstis **vispār nesūta informācijas atjauninājumus** par saviem iepriekš nosūtītajiem paziņojumiem (BG, EE, EL, LV, LU, MT, PT, SI 2019. gadā; BG, DK, EL, SI, PT, MT, LV, LU, IE, EE 2018. gadā; DK, EE, EL, LV, LU, BG 2017. gadā) **vai** šādus ziņojumus **nosūta nelielā apjomā** (IE, RO, CY 2019. gadā; RO, CY 2018. gadā; SI, RO, PT, MT, IE, HR, CY 2017. gadā). Ja dalībvalsts, kas pieņem notiesājošo spriedumu, nenosūta informācijas atjauninājumus, **valstspiederības dalībvalsts apstrādā un izplata neatjauninātu un neuzticamu informāciju**¹⁵.

2.5. Lūgumi sniegt informāciju

Tālāk dotajā diagrammā visu savstarpēji saistīto dalībvalstu nosūtīto lūgumu sniegt informāciju skaits 2019. gadā ir salīdzināts ar to atbilžu skaitu, kas ir saņemtas uz šiem lūgumiem¹⁶.



¹⁵ Atsevišķu dalībvalstu statistikas datu detalizētu analīzi par notiesājošiem spriedumiem un paziņojumiem skatīt SWD 3. iedaļā.

¹⁶ Datus par 2017. un 2018. gadu skatīt SWD 2.4. iedaļā.

Kā norādīts iepriekš 2.2. iedaļā, vispārējais **lūgumu sniegt informāciju skaits kopš 2017. gada ir trīskāršojies** un 2019. gadā sasniedzis **1 miljonu**.

Izdoto lūgumu apjoms lielā mērā atšķiras starp dalībvalstīm, svārstoties no 745 000 lūgumiem (DE) līdz 6 lūgumiem (EL) gadā. Lūgumu kopējā skaita pieaugums galvenokārt skaidrojams ar Vācijas nosūtītajiem lūgumiem, kuru skaits ir palielinājies vairāk nekā piecas reizes. Spānija, Lietuva, Nīderlande un Polija ir dubultājušas savu lūgumu skaitu. Galvenais faktors, kas jāņem vērā, analizējot šīs atšķirības starp dalībvalstu nosūtīto lūgumu skaitu, ir konkrētajā dalībvalstī dzīvojošo citu dalībvalstu valstspiederīgo skaits.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, **visaktīvākās dalībvalstis lūgumu izdošanā** bija šādas.

2017. gads		2018. gads		2019. gads	
Visaktīvākās dalībvalstis, proti, tās, kas izdod visvairāk lūgumu					
DE	57,7 %	DE	61,0 %	DE	72,0 %
UK	15,7 %	UK	13,4 %	UK	8,8 %
CZ	6,9 %	CZ	5,8 %	CZ	3,7 %
AT	5,1 %	AT	4,9 %	AT	3,6 %
FR	2,7 %	ES	3,3 %	ES	2,4 %

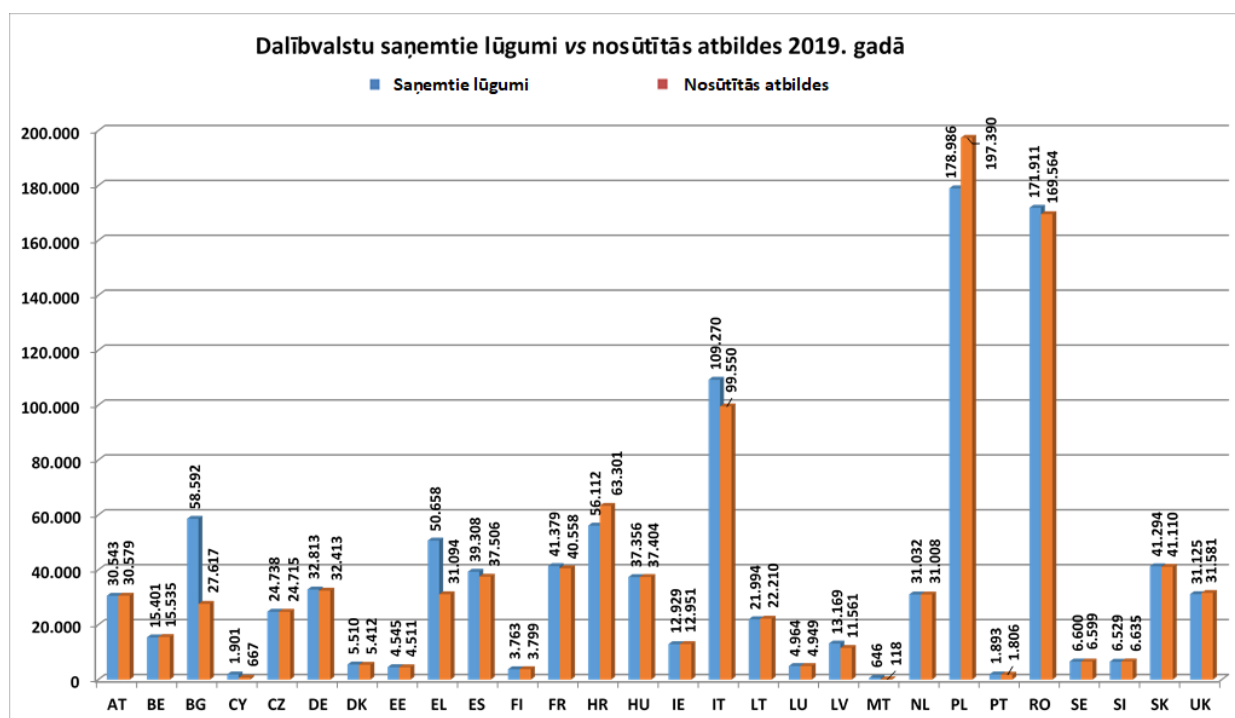
Neraugoties uz lūgumu skaita ievērojamo vispārējo pieaugumu, joprojām pastāv problēma, kas jau tika minēta pirmajā statistikas pārskatā, proti, dažas dalībvalstis **gandrīz vispār nesūta nevienu lūgumu** (EL, CY, MT) vai lūgumus **sūta nelielā skaitā** attiecībā uz tajās esošajiem citu ES dalībvalstu valstspiederīgajiem (BG, EE, HU, IT, LV, RO, SI 2017.–2019. gadā). Tā rezultātā var rasties situācija, ka krimināltiesas var pieņemt spriedumus, nezinot par citās dalībvalstīs pieņemtiem notiesājošiem spriedumiem, un tas ir pretrunā Pamatlēmumā 2008/675/TI noteiktajām prasībām. Turklāt samazināsies preventīvā ietekme, kas ir sodāmības reģistru izziņu lūgšanai saistībā ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu, piemēram, saistībā ar pārbaudēm pirms pieņemšanas darbā.

No iepriekš minētajiem datiem var secināt arī to, ka **ne uz visiem lūgumiem sniegt informāciju tiek sniegtas atbildes** (skatīt arī 2.6. iedaļu). Kas attiecas uz dalībvalstīm, kuras ir visaktīvākās lūgumu sūtīšanā, uz 5,6 % no Vācijas lūgumiem (41 662) un 2,5 % no Austrijas lūgumiem (945) 2019. gadā netika atbildēts, savukārt Apvienotajā Karalistē un Čehijā tajā gadā saņemto atbilžu skaits pārsniedza to nosūtīto lūgumu skaitu.

2.6. Atbildes uz lūgumiem

Tālāk dotajā diagrammā ir attēlots visu savstarpēji savienoto dalībvalstu nosūtīto atbilžu apjoms 2019. gadā, salīdzinot ar to attiecīgo lūgumu sniegt informāciju apjomu, kurus tās tika saņēmušas¹⁷.

¹⁷ Datus par 2017. un 2018. gadu skatīt SWD 2.5. iedaļā.



Saņemto lūgumu un tiem atbilstošo nosūtīto atbilžu apjoms dažādās dalībvalstīs ir būtiski atšķirīgs — no 179 000 (PL) līdz 646 lūgumiem (MT) gadā. Šo atšķirību analīzē ir jāņem vērā galvenokārt divi faktori — kopējais iedzīvotāju skaits dalībvalstī un dalībvalsts to valstspiederīgo skaits, kuri dzīvo citās dalībvalstīs.

Dalībvalstis, kas **atbildēja uz vislielāko lūgumu apjomu** absolūtā izteiksmē (ne vienmēr tas atspoguļo lielāko īpatsvaru attiecībā pret saņemto lūgumu skaitu), bija:

2017. gads		2018. gads		2019. gads	
Dalībvalstis, kas atbildēja uz vislielāko lūgumu skaitu (absolūtos skaitļos)					
RO	17,9 %	RO	15,5 %	PL	19,9 %
PL	16,6 %	PL	14,5 %	RO	17,1 %
IT	8,2 %	IT	10,8 %	IT	10,0 %
SK	6,7 %	SK	6,0 %	HR	6,4 %
DE	4,9 %	FR	4,7 %	sk	4,1 %

Lai arī kopumā visas dalībvalstis atbild uz lūgumiem, 2019. gadā tomēr **vairāk nekā uz 42 000 lūgumiem sniegt informāciju atbildes netika sniegtas**. Vairumā gadījumu nosūtīto atbilžu skaits bija nedaudz mazāks par saņemto lūgumu sniegt informāciju skaitu, proti, vidējā starpība bija aptuveni **4,1 % salīdzinājumā ar 3,6 % 2016. gadā**.

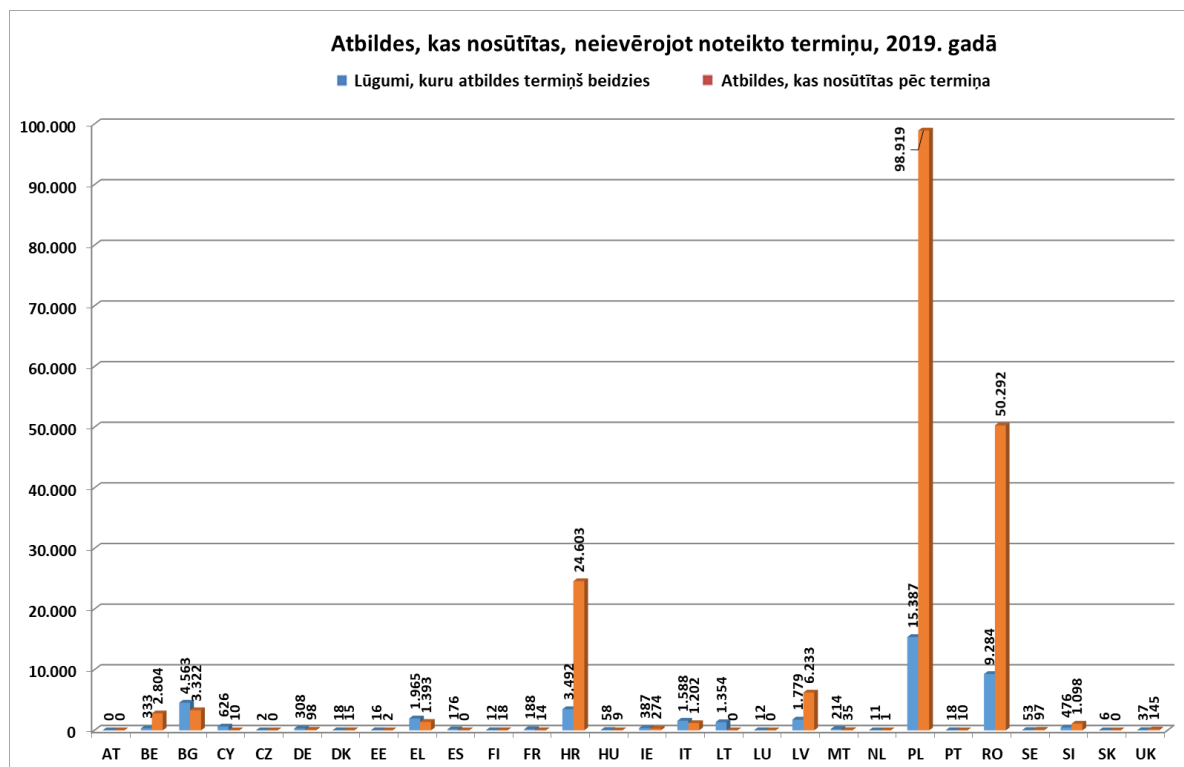
Kas attiecas uz dalībvalstīm, kuras 2019. gadā saņēma vislielāko lūgumu skaitu, — Bulgārija neatbildēja uz 53 % no saņemtajiem lūgumiem (30 975), Grieķija uz 38 % (19 564), Itālija uz 8,9 % (9720) un Rumānija uz 1,3 % (2347). Polijas un Horvātijas 2019. gadā nosūtīto atbilžu skaits faktiski bija lielāks nekā šo valstu saņemto lūgumu skaits, kā iemesls varēja būt atbilžu nosūtīšana uz iepriekšējā gadā saņemtajiem lūgumiem.

Dalībvalstis, kuru saņemto, bet neatbildēto lūgumu īpatsvars 2019. gadā bija vislielākais, bija Malta (82 % no saņemtajiem lūgumiem), Kipra (65 %), Bulgārija (53 %) un Grieķija (38 %). Atsevišķu dalībvalstu statistikas datu detalizētu analīzi par atbildēm uz lūgumiem skatīt SWD 3. iedaļā.

Ja netiek izpildīts pienākums atbildēt uz lūgumiem sniegt informāciju, tas var radīt traģiskas sekas, kā norādīts iepriekšējos punktos.

2.7. Atbildes, kas netika sniegtas tiesību aktos noteiktajā termiņā

Vēl viena problēma ir saistīta ar to, ka uz dažiem lūgumiem atbildes netiek sniegtas tiesību aktos noteiktajā termiņā¹⁸. Tālāk dotajā diagrammā ir sniegts pārskats par visām dalībvalstīm attiecībā uz to atbilžu skaitu, kas 2019. gadā netika sniegtas tiesību aktos noteiktajā termiņā, un norādīts pēc termiņa beigām nosūtīto atbilžu skaits un to lūgumu skaits, kuru atbildes termiņš beidzies¹⁹.



Pēc tiesību aktos noteiktā termiņa 2019. gadā atbildes tika sniegtas uz 190 000 lūgumiem, kas ir 18,4 % no kopējā lūgumu skaita. Turklāt tika reģistrēti **42 000 lūgumi ar nokavētu atbildes sniegšanas termiņu.** Šie lielie skaitļi kopā ar 2016. gada atsaucē datiem (attiecīgi — 13 800 (3,8 %); 13 000) norāda uz **satraucošu to atbilžu skaita pieaugumu, kas netiek sniegtas tiesību aktos noteiktajā termiņā.**

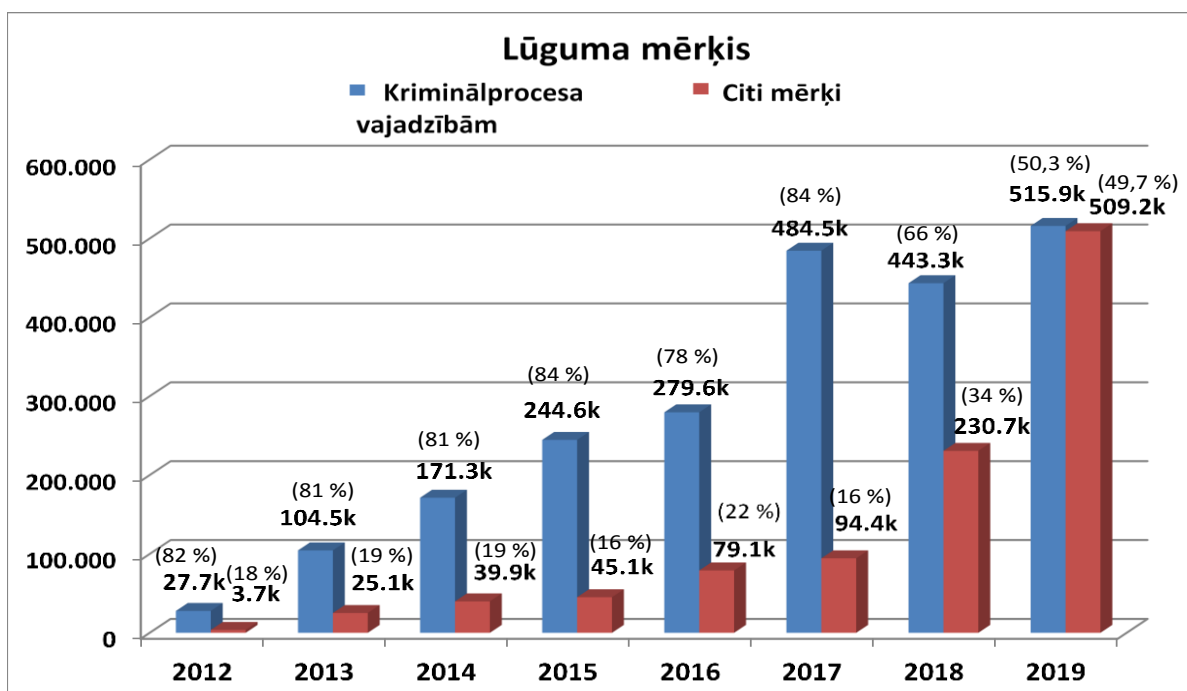
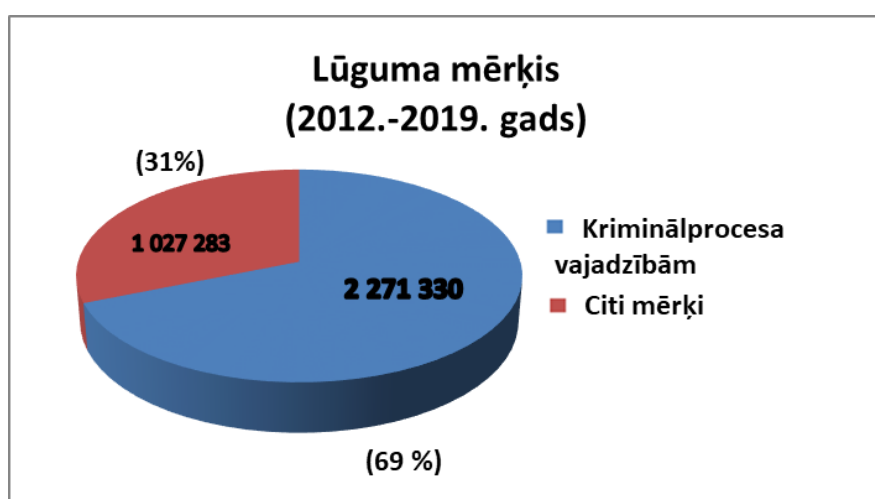
¹⁸ Skatīt iepriekš 1.2. iedaļu.

¹⁹ Sīkāku informāciju skatīt SWD — tabulu 2.6. iedaļā un atsevišķu dalībvalstu statistiku par novēlotām atbildēm 3. iedaļā.

Šī tendence attiecas tikai uz dažām dalībvalstīm, jo īpaši uz tām, kuras saņēmušas ārkārtīgi daudz lūgumu sniegt informāciju, bet lielākajā daļā dalībvalstu novēloto atbilžu rādītāji joprojām ir mazāki par 0,5 %. Dalībvalstis, kurām 2019. gadā bija vislielākās grūtības ievērot termiņu, bija Polija, kura 55 % atbilžu nosūtīja novēloti (99 000), Rumānija (30 %; 50 000), Horvātija (43 %; 24 600), Latvija (47 %; 6200), Beļģija (18 %; 2800) un Bulgārija (5 %; 3300). Problēma, ka ir beidzies atbildēšanas uz lūgumu termiņš, kas var radīt atbilžu novēlošanos vai atbilžu nesniegšanu uz lūgumiem, attiecās uz 33 % Maltas un Kipras, 13,5 % Latvijas un 8 % Polijas saņemto lūgumu.

2.8. Lūgumi saistībā ar kriminālprocesu un citiem mērķiem

Tālāk dotajās diagrammās ir parādīta proporcija starp lūgumiem, kas saistīti ar kriminālprocesu, un lūgumiem, kas saistīti ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu, laikposmā no 2012. gada līdz 2019. gadam.



Daudzus gadus tādu lūgumu procentuālais daudzums, kas iesniegti saistībā ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu, bija vidēji 20 % no visiem lūgumiem. Kā minēts iepriekš, 2018.–2019. gada laikposms ieviesa **būtiskas pārmaiņas sistēmas izmantošanā, jo to sāka izmantot vienlīdz bieži gan saistībā ar kriminālprocesu, gan saistībā ar citiem mērķiem (50/50 %)**. Vidēji visā *ECRIS* darbības periodā 69 % no visiem lūgumiem ir bijuši saistīti ar kriminālprocesu un 31 % — ar citiem mērķiem.

To lūgumu apjoms, kas saistīti ar citiem mērķiem, 2019. gadā pārsniedza 500 000, kas ir vairāk nekā 6 reizes vairāk nekā 2016. gadā. To lūgumu skaits, kas saistīti ar kriminālprocesu, saglabājās nemainīgs arī aptuveni 500 000 līmenī.

Ar citiem mērķiem saistīto lūgumu pieaugumu galvenokārt izraisīja tas, ka **tik iesniegts ievērojami vairāk privātpersonu lūgumu sniegt informāciju par viņu pašu sodāmību** — to skaits kopš 2016. gada pieaudzis vairāk nekā 6 reizes, kopā sasniedzot 356 000 lūgumus. Otrs veicinošais faktors bija tādu lūgumu skaits, kas, īstenojot **Direktīvu 2011/93/ES**²⁰, iesniegti **saistībā ar pieņemšanu darbā** tādu profesionālu vai organizētu brīvprātīgu **darbību veikšanai, kurās ir tieša un regulāra saskarsme ar bērniem**. 2019. gadā bija 115 000 šādu lūgumu, kas ir būtisks pieaugums salīdzinājumā ar 7800 2016. gadā. Dalībvalsts, kas deva vislielāko pienesumu ar citiem mērķiem saistīto lūgumu skaita pieaugumā, bija Vācija.

2019. gadā lūgumus saistībā ar citiem mērķiem, kas nav kriminālprocess, lielākoties iesniedza **privātpersonas, lai saņemtu informāciju par savu sodāmību, — 70 % no lūgumiem citiem mērķiem un 35 % no visiem iesniegtajiem lūgumiem**. Nākamais lielākais skaits lūgumu ir iesniegti saistībā ar **nodarbinātību saskaņā ar Direktīvu 2011/93/ES (22 % no lūgumiem, kas saistīti ar citiem mērķiem, un 11 % no visiem iesniegtajiem lūgumiem — salīdzinājumā ar 10 % no lūgumiem, kas saistīti ar citiem mērķiem, 2016. gadā)**. To kompetento administratīvo iestāžu lūgumu īpatsvars, kas nav saistīti ar kriminālprocesu, samazinājās no 14 % lūgumu, kas saistīti ar citiem mērķiem, 2016. gadā līdz 3,8 % 2019. gadā (un veidoja 2 % no visiem lūgumiem), un šis lūgumu veids ierindojas trešajā vietā ar 19 000 lūgumiem. Lūgumi sniegt informāciju, kas nepieciešama, lai saņemtu ieroču nēsāšanas atļauju, bija 1,1 % no lūgumiem, kas saistīti ar citiem mērķiem. Visbeidzot, lūgumi, kas saistīti ar svarīgo mērķi iegūt citas valsts valstspiederību, veidoja tikai aptuveni 0,9 % no lūgumiem, kas paredzēti citiem mērķiem, un 0,4 % no visiem lūgumiem²¹.

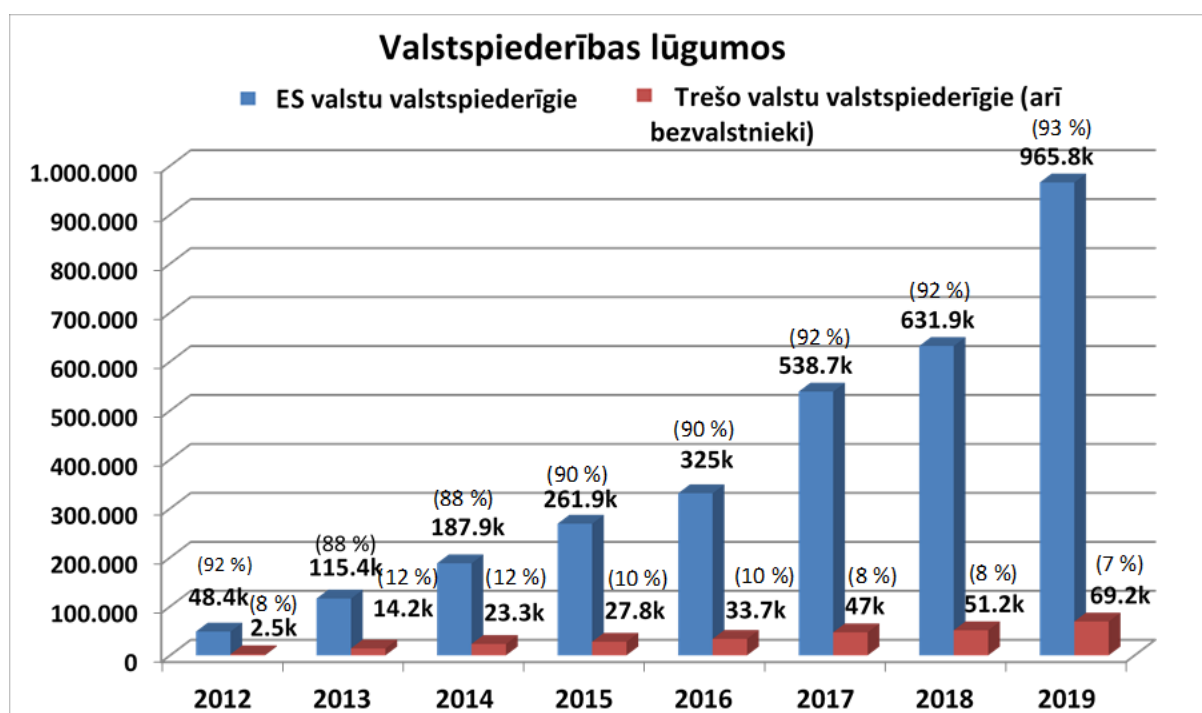
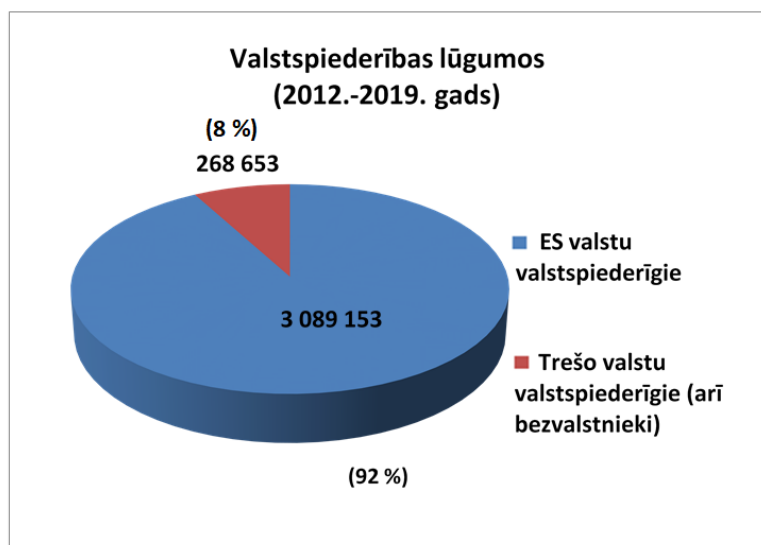
2.9. Lūgumi par ES valstspiederīgajiem un trešo valstu valstspiederīgajiem (TVV)

Tālāk dotajās diagrammās ir attēlots tas, cik lūgumu proporcionāli attiecas uz ES valstspiederīgajiem un cik — uz TVV, norādot datus pa gadiem²² un vidēji visā *ECRIS* darbības laikā.

²⁰ Direktīva 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, OV L 335, 17.12.2011., 1. lpp.

²¹ Sīkāku informāciju par lūgumu apjomu pa dažādām mērķu kategorijām 2017.–2019. gadā skatīt SWD 2.7. iedaļā.

²² Skatīt arī tabulu SWD 2.8. iedaļā.



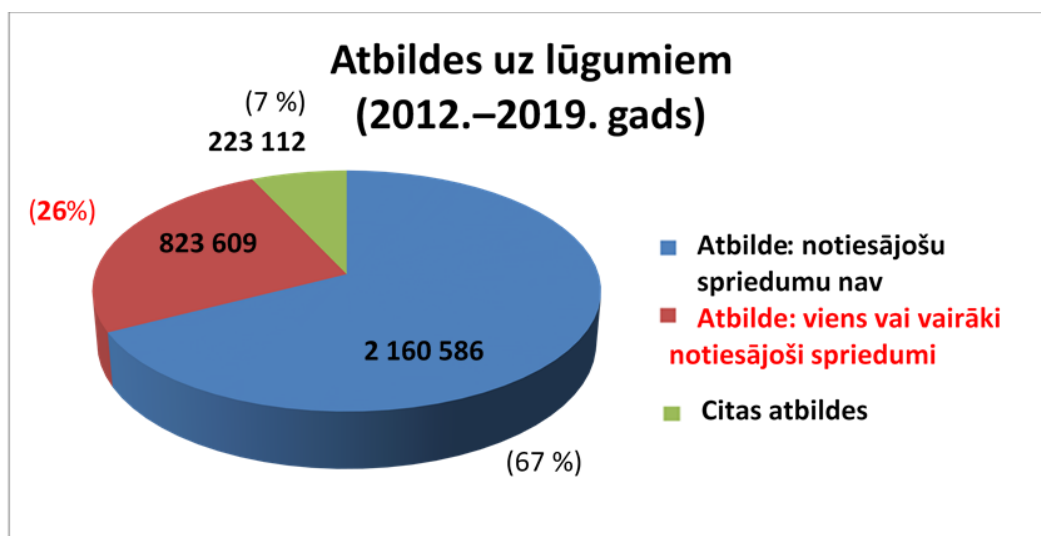
Vidēji 92 % no visiem lūgumiem attiecas uz **ES valstspiederīgajiem**, bet aptuveni 8% — uz **TVV**. To lūgumu īpatsvars, kas attiecas uz bezvalstniekiem, ir niecīgs (0,02 %).

Lai gan kopš 2016. gada **procentuāli ir samazinājies lūgumu sniegt informāciju par TVV skaits**, t. i., no 10 % līdz 7 % **no visiem lūgumiem 2019. gadā, faktiskais šādu lūgumu skaits** strauji **aug** un **2019. gadā pārsniedza 69 000**. Šī parādība ir skaidrojama ar to, ka ir ievērojami pieaudzis to lūgumu skaits, kas iesniegti saistībā ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu un galvenokārt attiecas uz ES valstspiederīgajiem.

2019. gadā tika pieņemti papildinoši tiesību akti²³, ar ko izveido centralizētu *ECRIS-TCN* sistēmu, kura ļauj efektīvi noteikt dalībvalsti(-is), kurai(-ām) ir informācija par ES notiesāto TVV sodāmību. Paredzams, ka šī sistēma, kas sāks darboties 2023. gadā, ļaus *ECRIS* sistēmā efektīvāk apmainīties ar informāciju par TVV un tas radīs šādu lūgumu skaita būtisku pieaugumu.

2.10. Atbildes, kurās ir ietverta informācija par notiesājošiem spriedumiem

Tālāk dotajās diagrammās ir atspoguļota informācija par tādu atbilžu uz lūgumiem īpatsvaru, kas ietver informāciju par vienu vai vairākiem notiesājošiem spriedumiem, informāciju, ka notiesājoša sprieduma nav bijis, un citu informāciju, gada griezumā²⁴, kā arī vidēji *ECRIS* darbības laikā.



Kopš pirmā *ECRIS* darbības gada vidēji 26 % atbilžu tika ietverta informācija par iepriekšējiem notiesājošiem spriedumiem. Tas nozīmē, ka ceturtdaļā gadījumu attiecīgā persona jau ir bijusi notiesāta vienu vai vairākas reizes, un tas pierāda, ka *ECRIS* ir vērtīgs rīks sodāmības reģistru informācijas ieguvei.

Daudzus gadus, līdz 2018. gadam, šī procentuālā daļa saglabājās stabila aptuveni 30 % līmenī, bet **2019. gadā tā pēkšņi samazinājās līdz 19 %**, vienlaikus ievērojami pieaugot to lūgumu skaitam, kas saistīti ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu. Tā ir pozitīva zīme, kas liecina, ka lielākajai daļai personu, uz kurām attiecas lūgumi sniegt informāciju, kas cita starpā saistīti ar pieņemšanu darbā, atļauju izsniegšanu, administratīviem mērķiem, nav bijuši iepriekšēji notiesājoši spriedumi.

2019. gadā šo īpatsvaru veidoja vairāk nekā **188 000 atbilžu uz visiem lūgumiem, kuras ietvēra informāciju par notiesājošiem spriedumiem** (salīdzinājumā ar 105 000 2016. gadā). Atbildes, ka informācijas par notiesājošiem spriedumiem nav, tika sniegtas vidēji 74 % gadījumu, bet citas atbildes — 7 % gadījumu.

²³ Regula (ES) 2019/816, ar ko izveido *ECRIS-TCN*, OV L 135, 22.5.2019., 1. lpp; Direktīva (ES) 2019/884, ar ko groza Padomes Pamatlēmumu 2009/315/TI, OV L 151, 7.6.2019., 143. lpp.

²⁴ Skatīt 9. zemsvītras piezīmi. Skatīt arī tabulu SWD 2.9. iedaļā.

3. Galvenie konstatējumi

- **2019. gadā visas 28 dalībvalstis aktīvi izmantoja ECRIS, taču joprojām nebija izveidoti 9,8 % no iespējamajiem savstarpējiem savienojumiem**

Pēc astoņu gadu ilgas ECRIS darbības visas 28 dalībvalstis bija pievienojušās ECRIS. Tomēr tikai viena no tām (Spānija) apmainās ar informāciju ar visām pārējām 27 dalībvalstīm. Vidēji katrai dalībvalstij ir 24 aktīvi savienojumi ar pārējām. 2019. gada nogalē bija izveidoti 90 % no kopējā iespējamā savstarpējo savienojumu skaita.

- **2019. gadā nosūtīto ziņojumu skaits sasniedza 4,2 miljonus**

No 2 miljoniem ziņojumu, kas tika nosūtīti starp visām savstarpēji savienotajām dalībvalstīm 2016. gadā, šis skaits 2019. gadā pieauga divkārt — kopā līdz 4,2 miljoniem un vidēji mēnesī līdz 348 000 ziņojumiem. Pēdējos trīs gados ir radikāli mainījušās proporcijas starp paziņojumu, lūgumu un atbilžu uz lūgumiem skaitu, lūgumu sniegt informāciju skaitam vairāk nekā trīs reizes pārsniedzot paziņojumu skaitu.

- **Ir samazinājies lūgumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem skaits — par daudziem notiesājošiem spriedumiem nav paziņots**

2017. gadā paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem skaits samazinājās un līdz 2019. gadam saglabājās aptuveni 310 000 līmenī. Šī lejupvērstā tendence ir pārsteidzoša, ņemot vērā augošo savstarpējo savienojumu skaitu dalībvalstu starpā.

Dažas dalībvalstis dažus gadus nav nosūtījušas nevienu paziņojumu par jauniem notiesājošiem spriedumiem (PT, MT, EE, EL), un daudzas šādus paziņojumus nosūtījušas nelielā apjomā attiecībā uz tajās esošiem citu ES dalībvalstu pilsoņiem un notiesājošo spriedumu skaitu (BG, EE, EL, IE, LT, LU, MT, RO, SI, SE, PT, UK). Paziņojumu nesūtīšana ir pretrunā ECRIS tiesību aktiem, un tai var būt nopietnas sekas.

- **Straujš lūgumu sniegt informāciju skaita pieaugums līdz 1 miljonam**

Kopš 2017. gada lūgumu sniegt informāciju skaits ir trīskāršojies un sasniedzis 1 miljonu 2019. gadā vien. Šis lielais pieaugums galvenokārt ir saistīts ar pārmaiņām ECRIS izmantošanā, kas vairs nenotiek vienīgi vai pat galvenokārt saistībā ar kriminālprocesu, bet regulāri arī ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu (piemēram, pārbaude pirms darbā pieņemšanas, personu lūgumi sniegt informāciju par viņu pašu sodāmību utt.).

Tomēr iesniegto lūgumu apjoms lielā mērā atšķiras starp dalībvalstīm, svārstoties no 745 000 lūgumiem (DE) līdz 6 lūgumiem (EL) gadā. Lūgumu kopējā skaita pieaugumu galvenokārt ir izraisījis Vācijas lūgumu skaita pieaugums.

- **ECRIS izmanto saistībā ar citiem mērķiem, kas nav kriminālprocess, tikpat bieži kā saistībā ar kriminālprocesu**

Daudzus gadus tādu lūgumu procentuālais daudzums, kas iesniegti saistībā ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu, vidēji bija 20 %. Atbilstīgi dalībvalstu jaunajai pieejai ECRIS izmantošanā, kura manāma kopš 2018. gada, sistēmu sāka vienlīdz bieži izmantot gan saistībā ar kriminālprocesu, gan saistībā ar citiem mērķiem (50/50 %). Ar citiem mērķiem saistīto lūgumu apjoms 2019. gadā pārsniedza pusmiljonu, t. i., palielinājās vairāk nekā par sešām reizēm salīdzinājumā ar 2016. gadu.

Šo lūgumu skaita pieaugumu galvenokārt noteica **būtiskais to lūgumu skaita pieaugums, kurus privātpersonas iesniedza informācijas iegūšanai par savu sodāmību** (2019. gadā 356 000, kas bija 70 % no lūgumiem saistībā ar citiem mērķiem), kā arī to lūgumu skaita pieaugums, kas, īstenojot **Direktīvu 2011/93/ES**, iesniegti saistībā ar pieņemšanu darbā tādu darbību veikšanai, kurās notiek saskarsme ar bērniem (115 000 lūgumu — 22 % no lūgumiem saistībā ar citiem mērķiem).

- **Ceturtajā daļā atbilžu ir atklāts, ka par personu iepriekš izsniegts notiesājošs spriedums**

Kopš pirmā *ECRIS* darbības gada vidēji uz 26 % lūgumu sniegt informāciju par iepriekšējiem personu notiesājošiem spriedumiem tika saņemta atbilde ar informāciju par iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā. Daudzus gadus šī procentuālā daļa saglabājās stabila aptuveni 30 % līmenī, bet 2019. gadā tā pēkšņi samazinājās līdz 19 %, vienlaikus ievērojami pieaugot to lūgumu skaitam, kas saistīti ar citiem mērķiem, nevis kriminālprocesu. Tomēr 2019. gadā vairāk nekā 188 000 atbildēs uz visiem lūgumiem bija informācija par iepriekšējiem notiesājošiem spriedumiem krimināllietās.

- **Neraugoties uz vispārējo informācijas atjauninājumu skaita pieaugumu, par daudziem informācijas atjauninājumiem joprojām nav paziņots**

Ir reģistrēts būtisks paziņojumu par informācijas atjauninājumiem skaita pieaugums — no 25 % līdz 42 % no visiem paziņojumiem, 2019. gadā sasniedzot 230 000. Tomēr tas attiecas tikai uz dažām dalībvalstīm.

Tajā pašā laikā **daudzas dalībvalstis** dažus gadus vispār nav nosūtījušas nevienu informācijas atjauninājumu par iepriekš nosūtītajiem paziņojumiem (BG, DK, EE, EL, IE, LV, LU, MT, PT, SI) vai šādus ziņojumus nosūtījušas nelielā apjomā (IE, RO, CY, SI, PT, MT).

- ***ECRIS* ne vienmēr izmanto, lai lūgtu informāciju par iepriekšējiem notiesājošiem spriedumiem**

Neraugoties uz lūgumu skaita kraso vispārējo pieaugumu, joprojām pastāv problēma, kas tika konstatēta pirmajā statistikas pārskatā, proti, **dažas dalībvalstis gandrīz vispār nesūta nevienu lūgumu** (EL, CY, MT) vai lūgumus sūta nelielā skaitā attiecībā uz tajās esošajiem citu ES dalībvalstu valstspiederīgajiem (BG, EE, HU, IT, LV, RO, SI).

- **Uz lūgumiem sniegtas atbildes pēc tiesību aktos noteiktā termiņa**

Tiesību aktos noteiktajā termiņā 2019. gadā netika atbildēts uz 190 000 lūgumiem, kas ir 18,4 % no kopējā lūgumu skaita. Šis novēloto atbilžu skaits ir satraucošs, jo tas ir pieaudzis gandrīz 14 reizi salīdzinājumā ar 2016. gadu.

Šī problēma jo īpaši attiecas uz dalībvalstīm, kuras saņēmušas ārkārtīgi daudz lūgumu sniegt informāciju, proti, uz Poliju, Rumāniju, Horvātiju, Latviju, Beļģiju un Bulgāriju.

- **Uz lūgumiem sniegt informāciju nav atbildēts**

Lai arī kopumā visas dalībvalstis atbild uz lūgumiem, 2019. gadā tomēr vairāk nekā uz 42 000 lūgumiem sniegt informāciju atbildes netika sniegta. Šis skaitlis atbilda 4,1 % no visiem lūgumiem, salīdzinot ar 3,6 % 2016. gadā. Dalībvalstis, kurās to saņemto lūgumu īpatsvars, uz kuriem netika sniegta atbilde, bija vislielākais, ir Malta, Kipra, Bulgārija un Grieķija.

- **Būtiskas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz darbībām *ECRIS* sistēmā un darba slodzi**

Dažas dalībvalstis nosūta ievērojami vairāk **lūgumu sniegt informāciju nekā saņem** (DE, UK un CZ), savukārt citas dalībvalstis saskaras ar **būtisku darba slodzi, atbildot uz šiem lūgumiem** (PL, RO, IT, HR, SK un HU). Dažu citu dalībvalstu darba slodzi galvenokārt rada tas, ka tās nosūta **daudz paziņojumu** par jauniem notiesājošiem spriedumiem noziedzīgā nodarījuma izdarītāju valstspiederības dalībvalstīm (BE un IT).

- **Pašreizējā ECRIS vēl reti tiek izmantota attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem (TVV)**

Vidēji **92 %** no visiem lūgumiem attiecas uz **ES valstspiederīgajiem**, un aptuveni **8 %** — **uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem**. Kopš 2017. gada lūgumu sniegt informāciju par TVV skaits ir nepārtraukti **audzis**, pārsniedzot **69 000 2019. gadā**.